

УДК 338.48

DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.24.38>**Жирак Л.М.**старший викладач кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи,

Заклад вищої освіти «Університет Короля Данила»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3455-3135>**Zhyrak Liudmyla**

Higher Educational Institution "King Danylo University"

**ВНУТРІШНІЙ ТУРИЗМ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ:
ПЕРЕДУМОВИ ТА СТАН РОЗВИТКУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ****DOMESTIC TOURISM IN IVANO-FRANKIVSK REGION:
PREREQUISITES AND CURRENT STAGE OF DEVELOPMENT**

В умовах повномасштабної війни внутрішній туризм в Україні набуває особливого значення як інструмент соціально-психологічної підтримки, фізичної реабілітації населення та важливий чинник економічного розвитку. Івано-Франківська область має потужний ресурсний потенціал, етнографічне та мистецьке різноманіття, є одним з ключових туристичних регіонів України, прихистком для внутрішньо переселених осіб, місцем релокованого бізнесу. Внутрішній туризм зазнав трансформацій, пріоритетними стають поїздки на короткий термін з метою санаторно-курортного лікування, оздоровлення, а також гірськолижний, екологічний, сільський, гастрономічний та етнічний туризм. Посилюється роль туризму як інструменту емоційного та психологічного відновлення, зростає увага до підготовки кадрів для роботи з особами з особливими потребами та забезпечення доступності туристичних об'єктів.

Ключові слова: внутрішній туризм, Івано-Франківська область, туристичний потенціал, трансформація туризму, тенденції туризму.

The purpose of this article is to explore the prerequisites, current state and key trends of domestic tourism development in the Ivano-Frankivsk region under conditions of war and emerging socio-economic challenges. The study results indicate that in the current conditions the tourism sector plays an essential role: it contributes to the physical and psychological rehabilitation of the population, supports regional economies, maintains employment and fosters social stability. Ivano-Frankivsk region, as one of Ukraine's leading tourist destinations and a relatively safe territory, has become a key center for domestic tourism. The region's natural resources, as well as its cultural, ethnographic and artistic diversity, create unique opportunities for attracting domestic tourists. The region has become a hub for internally displaced persons and relocated businesses, which has significantly influenced tourism demand and consumer needs. In today's context, the very structure and specifics of domestic tourism have changed. There is an increasing demand for short-term, safe, wellness-oriented, and rehabilitative travel experiences. Ivano-Frankivsk region demonstrates adaptability to new realities. New trends are clearly emerging, with therapeutic and wellness, ecological, rural, religious, gastronomic, and ethnic tourism becoming priorities. The role of tourism as a means of emotional and psychological recovery is increasing: psychological tourism programs are being actively developed, including mountain retreats, art therapy, breathing practices and support by mental health professionals. There is growing focus on training tourism staff to work with people with special needs and ensuring accessibility of tourist facilities. The practical value of the article arose in the systematization of the prerequisites for the development of domestic tourism in the Ivano-Frankivsk region and the generalization of current trends and the identification of key problems affecting the industry in modern conditions. The research methodology includes analysis and synthesis, comparison, monitoring of regional development documents.

Keywords: domestic tourism, Ivano-Frankivsk region, tourism potential, tourism transformation, tourism trends.

Постановка проблеми. В сучасних умовах повномасштабної війни росії проти України внутрішній туризм виконує вкрай важливі функції, зокрема, сприяє фізичній і психологічній реабілітації, підтримує економіку. Івано-Франківська область, як один із провідних туристичних регіонів України та відносно безпечна територія, виступає важливим центром внутрішнього туризму. Ресурсний потенціал, культурне та етнографічне розмаїття регіону створюють сприятливі передумови для залучення внутрішніх туристів, водночас область стала місцем концентрації внутрішньо переміщених осіб і релокованого бізнесу. В сучасних умовах змінилась сама специфіка туризму, структура туристичного попиту, саме тому постає потреба у всебічному дослідженні передумов та сучасного стану розвитку внутрішнього туризму в Івано-Франківській області та окреслення основних тенденцій його розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Внутрішній туризм в Україні активно досліджує низка науковців. Так, зокрема, Бойко З.В., Горожанкіна Н.А., Грушка В.В. [1] досліджують стан туристичної галузі, пріоритетні напрями і тенденції розвитку туризму в умовах воєнного часу, пропонуються шляхи адаптації внутрішнього туризму в сучасних умовах. Наукові праці Паньків Н.Є. [8, 9], Маланюка Т.З., Вичівського П.П., Орлової В.В., Коретчука Я.В. [2] присвячені вивченню туристичного потенціалу Івано-Франківщини як передумови розвитку внутрішнього туризму. Аналіз закладів готельно-ресторанної сфери в Івано-Франківській області досліджує Котенко Р.М. [5], а Мендела І.Я. [7] вивчає курортні місцевості області, пропозицію санаторно-курортних послуг на ринку туристичних послуг та шляхи розвитку курортів. Особливої уваги заслуговують праці Передерка В.П. [11], зокрема, щодо моніторингу стану туризму в цілому в Івано-Франківській області, показників туристичного збору, пріоритетних напрямків розвитку туризму, програм та заходів, які відбуваються на ринку туристичних послуг області.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз сучасного стану внутрішнього туризму в Івано-Франківській області в умовах війни, оцінка її туристично-рекреаційного потенціалу, виявлення основних викликів та тенденцій на туристичному ринку.

Виклад основного матеріалу. Внутрішній туризм важливий для України з економічної, соціальної точки зору, дозволяє пізнавати культуру, історію, традиції, звичаї, природу в межах країни, сприяє фізичному, психологічному відновленню та формуванню національної самосвідомості. Після здобуття незалежності, туристична галузь в Україні потроху почала розвиватись і дійшла до позитивних показників. Covid-2019 призвів до зменшення туристичних потоків, проте внутрішній туризм продемонстрував стійкість та навіть позитивну динаміку, адже закриті кордони та обмеження призвели до зростання подорожей населення в межах своєї країни [1].

З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну однією з перших постраждалих сфер економіки була галузь туризму. Подорожі практично припинились, а значна частина території України стала недоступною через постійну загрозу обстрілів та мінну небезпеку. Туристична галузь трансформується і перетворюється у волонтерську допомогу людям, які втікали від війни. З часом ситуація дещо стабілізувалась і прийшло розуміння того, що економіка держави повинна функціонувати, а людям потрібне відновлення та відпочинок. Внутрішній туризм в області в цілому, та й у всій країні, змінився. В першу чергу стали актуальними поїздки на два-три дні як своєрідне перезавантаження, можливість побути у відносній тиші серед гір, зросла кількість оздоровчих та сімейних турів з дітьми, програми допомоги ЗСУ, тури з активним відпочинком, походи в гори, гірськолижний туризм. Потенційні туристи обирають короткотермінове планування та відпочинок, адже щоденна загроза та відсутність відчуття впевненості у завтрашньому дні призводить до вкрай обережних кроків.

Проте зауважимо, що, попри складну ситуацію, Івано-Франківська область демонструє зростання внутрішніх туристичних потоків впродовж трьох років війни. Так, зокрема, відзначимо, що за період 2022–2024 років, кількість відвідувачів зросла з

2,3 млн до 2,5 млн осіб. Динаміка туристичного збору зросла від 17 955, 9 тис. грн до 33, 1 тис. грн (за підсумками 2024 року). Позитивна динаміка зберігається і надалі, про що вказують дані за п'ять місяців 2025 року – туристичний збір в області складає 21, 2 млн грн, що на 52 % більше аналогічного періоду 2024 року [11]. Причиною цього є низка факторів, в першу чергу, відносна безпека на території Івано-Франківської області, зростання попиту на внутрішні подорожі у зв'язку з закритими кордонами, релокація населення із зон бойових дій. Важливою причиною є необхідність психологічної та фізичної реабілітації осіб, які постраждали в зоні бойових дій, їхніх сімей. Івано-Франківщина стала острівцем відносної безпеки, яка дає можливість, в тому числі, і завдяки туризму, відволіктись від реалій сьогодення, перезавантажитись, просто відпочити на лоні природи.

Передумовами розвитку внутрішнього туризму в Івано-Франківській області є природно-ресурсний та історико-культурний потенціал області. Значна частина території розташована в межах Українських Карпат і має потужний рекреаційний потенціал, зокрема, клімат, мінеральні води та лікувальні грязі, мальовничі ландшафти. В Івано-Франківській області діють низькогірні кліматичні курорти Татарів, Шешори, Мислівка, Новий Мізунь, Яремче та високогірні кліматичні курорти Ворохта, Яблуниця. На базі лікувальних грязей функціонує бальнеологічний курорт Черче, а на базі гірськолижного курорту «Буковель» діють відпочинкові оздоровчі комплекси «Буковельські чани», “VODA club”, спа-центри «Оазис», «4 сезони» тощо [7].

В області налічується близько 3,5 тисяч пам'яток історії та культури. Особливу цінність мають пам'ятки сакральної спадщини, зокрема церква Різдва Пресвятої Богородиці в с. Нижній Вербіж та церква Святого Духа в м. Рогатин, які занесені до світової спадщини ЮНЕСКО. Під охороною держави є 28 костелів, серед яких, костел Непорочного Зачаття Діви Марії (1760 р.) в м. Городенка, костел Святого Миколая (1666 р.) в Рогатині, костел Рождества найсвятішої Панни Марії (1835 р.) в Долині. Історико-культурну та туристичну цінність мають Успенський собор (1157 р.) в м. Галич, церква Пантелеймона XII ст. в с. Шевченкове, Манявський Хресто-Воздвиженський чоловічий монастир, Гошівський Василянський монастир XVI ст., Благовіщенська церква (1587 р.) в м. Коломия [8].

В Івано-Франківській області міста Тисмениця, Галич, Снятин, Тлумач і Коломия згадуються в давньоруських літописах. Туристичну привабливість мають старовинні споруди, зокрема, руїни Галицького Старостинського замку, руїни замків у Чернелиці, Пневі [2].

Цікавими для відвідування туристів є місця, які пов'язані з такими визначними історичними подіями як опришківський рух та національно-визвольна боротьба українського народу (міста Галич, Яремче). В 1919 р. м. Івано-Франківськ було столицею ЗУНР [2].

Розвитку внутрішнього туризму сприяє і мистецьке багатство, адже Івано-Франківщина – це край народних промислів, традиції яких передаються з покоління в покоління. Це, зокрема, вишивка і писанкарство (м. Коломия), різьба по дереву, гончарство, ліжникарство (Косівщина). Особливо цінна косівська кераміка, яка занесена до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. На території області представлені 4 етнографічні групи: гуцули, бойки, покутяни та ополяни. Кожна з цих етнографічних груп має свої традиції, звичаї, які є цікавими для потенційних туристів. Так, зокрема, з власного досвіду екскурсійної діяльності автора зазначимо, що популярністю серед туристів користуються різноманітні заходи, екскурсії, майстер-класи, де туристи мають можливість оглянути народне мистецтво краю, як, наприклад, процес виготовлення ліжників чи сирних коників, гончарних виробів чи специфіки приготування локальних страв.

Цікавими для туристів є відвідання музеїв. Зазначимо, що спостерігається позитивна динаміка розвитку музейної справи в Івано-Франківській області. Музеї стають

більш інтерактивними, доступними туристам. В області реалізовано проєкт «Музей у смартфоні», відкрито інтерактивний музей «Місто і зброя» в м. Івано-Франківськ, створені персонажі-образи мешканців Галича 12–13 ст. в музеї Давній Галич, відкрито інтерактивний Музей косівської кераміки.

Найбільш відвідуваними на території області є Поляницька ТГ, Яремчанська ТГ, Івано-Франківська ТГ, Ворохтянська ТГ, Верховинська ТГ, Косівська ТГ. Позитивну динаміку демонструє Галицька громада [4].

На території Івано-Франківській області розвинені різні види туризму. Так, зокрема, розташування значної частини території в межах Українських Карпат сприяє розвитку активного туризму та зимових видів відпочинку. Популярними серед туристів є населені пункти, які мають гірськолижні та санні траси, локації для катання та оздоровлення, зокрема, Яблуниця, Яремче, Поляниця (г/к «Буковель»), Ворохта, Верховина, Вишків.

В межах області є низка туристичних пішохідних маршрутів. Особливо популярними серед туристів є сходження на вершини гір Говерла, Піп Іван, Петрос, Шпиці, Кукул, Хом'як, хребет Мармарош та Горгани [9].

Важливе рекреаційне значення мають природно-заповідні території, зокрема, національні парки «Гуцульщина», Карпатський національний парк, Галицький національний парк, «Верховинський», «Синьогора», де прокладені екологічні туристичні маршрути. За підсумками 2024 року близько 537 тис. осіб відвідали природоохоронні території області [4].

Через карпатські ліси, полонини та пагорби пролягають велосипедні маршрути, зокрема, це мережа веломаршрутів «Роверове Покуття», «ВелоКосів», «ВелоКраїна».

Водний туризм в області представлений сплавами по річках Чорний Черемош, Прут, Дністер, Лімниця. Клуби водного туризму надають можливість туристам спробувати цей вид відпочинку, надаючи повне спорядження, інструктаж, повний супровід на маршрутах та можливість проживання в сучасних кемпінгах та готельних закладах різної категорії.

Сільський туризм є популярним в області, адже туристи мають можливість пізнати специфіку проживання в гірських та передгірських населених пунктах, ознайомитись з традиціями і звичаями місцевого населення, спробувати локальну традиційну кухню, а, з іншої сторони, це сприяє отриманню доходів для місцевого населення. Найпопулярнішими серед відвідувачів сільського туризму є села Микуличин, Паляниця, Татарів, Яблуниця, смт. Ворохта, м. Яремче [6].

Культурно-пізнавальний туризм є одним з найбільш розвинених. Туристам пропонують відвідати як популярну територію Гуцульщини, так і менш відомі етнографічні регіони. В рамках проєкту «Опілля – скарби нації» розроблено туристичні маршрути, мапи, які популяризують територію так званого «Франківського Опілля». Туристам пропонують відвідати старовинні міста Галич, Рогатин, с. Чесники, екопарк «Гніздо», еколокацію «Касова гора», спробувати опільську кухню та побачити на власні очі опільські народні традиції. Проєкт «Бойківські Карпати», в свою чергу, популяризує територію поселення бойків, яка є вкрай цікава для відвідувачів. До послуг туристів можливість покататись на «Карпатському трамвайчику», відвідати овечу ферму «Дубовий кут», колибу опришків, Мізунські водоспади, Гошівський монастир. В 2025 році реалізується мікропроєкт «Сильвети Покуття», метою якого є популяризація етнографічного туризму та розвиток туристичних маршрутів по території Покуття [4].

Гастрономічний туризм на Івано-Франківщині активно розвивається, приваблюючи мандрівників автентичними смаками та культурною спадщиною регіону. Важливою передумовою розвитку внутрішнього туризму є крафтові фермерські господарства, якими особливо славиться Івано-Франківщина. Це крафтові сири, чаї, м'ясні вироби, мед і ягідне варення, олії і напої. В області діє програма «Дорога смаку Прикарпаття», де всі охочі можуть відвідати туристичні локації і спробувати автентичні

смаколики. Серед найпотужніших крафтових виробників області «Станіславська сироварня», медоварня «Чорна бджола», «Опільські олії», екоферма «Дубовий кут», «БудзБаран», «Гонір», «Станіславська гальба», «Гуцульське пиво» [3].

Вкрай важливою темою в Україні, особливо в період воєнного стану, є питання безбар'єрності. В рамках круглого столу «Кращі практики облаштування безбар'єрної інфраструктури Прикарпаття» визначено шляхи створення доступного середовища до туристичних локацій та об'єктів для людей з особливими потребами, зокрема, в музеї писанкового розпису в Коломиї оновлено експозицію для доступності людей з порушеннями слуху і зору. На території Калуської громади реалізується вкрай важливий проєкт «Безбар'єрні маршрути», головна мета якого є моніторинг доступності туристичної інфраструктури для осіб з особливими потребами [4].

Відзначимо, що попри вкрай потужний потенціал, внутрішній туризм в області популяризують всього декілька туристичних компаній. Серед них відзначимо, туристичну фірму «Надія», яка активно розвиває тури внутрішнього туризму, серед яких «Історичне та гастрономічне Опілля», «Місцями сили Карпат», «Один день у гуцулів», «Вікенд у бойків», «Верховина – столиця Гуцульщини», «У пошуках Бандери». Туристична фірма «Мандрівочка» популяризує туристичні походи, активний відпочинок, а турфірма «Йо» пропонує широкий вибір турів та екскурсій в Карпати.

Особливу увагу в області приділяють підтримці родин загиблих героїв і туризм став одним з інструментів їх психологічної підтримки та реабілітації. В рамках програми «Турбота про родину Героя» створюються та реалізуються реабілітаційні тури. Зазначимо, що вже понад 10 років в Івано-Франківську тривають благодійні екскурсії. За час існування проєкту сотні гостей та місцевих жителів мали можливість відвідати різні тематичні екскурсії, зокрема, «Від сонячного Станіслава до теплого Івано-Франківська», «Визвольна боротьба в Станіславі», «Гастрономічна екскурсія», «Закуліся драмтеатру», «Секрети станіславської залізниці», «Екскурсія підземеллям Ратуші», «Як у місті з'явився комфорт» тощо. За період війни екскурсії набули благодійного характеру і всі охочі мають можливість допомогти ЗСУ. Проєкт вже стартовав в травні 2025 року і триватиме аж до жовтня [3].

В області діє 7 туристично-інформаційних центри (в м. Івано-Франківськ, м. Яремче, м. Косів, с-ще Верховина, м. Коломия, с-щі Вигода, с. Поляниця), і 2 приватних інформаційних центри (с-ще Верховина), де туристи мають можливість отримати якісні інформаційні послуги з питань туризму, екскурсій, розміщення і харчування, супутніх туристичних послуг [10].

На території області активно розвивається готельно-ресторанна індустрія, найбільша частка яких розташовані в межах Івано-Франківського району та Яремчі (37,1 % від загальної кількості). На території Івано-Франківської міської ради діє 43 суб'єкти готельного господарства [5].

Відзначимо і негативні фактори, які гальмують розвиток внутрішнього туризму в Івано-Франківській області, зокрема, це безпекова ситуація, адже періодичні ракетні удари створюють напруження як серед місцевих жителів, так і серед туристів. Технічний стан багатьох архітектурних пам'яток вкрай незадовільний і потребує негайної реставрації та відновлення, а погана транспортна доступність до туристичних об'єктів, особливо у віддалених гірських та сільських районах ускладнює доступ до них. Спостерігається нестача кваліфікованого персоналу у сфері надання туристичних послуг, купівельна спроможність населення знижена, туристичні проєкти отримують менше фінансової підтримки у зв'язку з пріоритетністю оборонних витрат.

На фоні обмежень і реалій сьогодення окреслюються тенденції в сфері внутрішнього туризму, зокрема, пріоритетними є лікувально-оздоровчий, екологічний, сільський, релігійний, гастрономічний, етнічний. Війна загострила потребу в емоційному та психологічному відновленні, тому формуються програми «ретритів» у горах із практиками дихальних вправ, арт-терапією та сеансами з психологами. З'являється

поняття «психологічний туризм», тобто це форма відпочинку, при якій туриста супроводжує психолог, а також програми в так званих «тихих локаціях» з метою психологічного розвантаження, підтримки та відновлення. Активна увага приділяється навчанню фахівців туристичного супроводу щодо специфіки роботи з особами з особливими потребами та питанню доступності туристичних об'єктів.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що в умовах повномасштабної війни внутрішній туризм в Івано-Франківській області набуває нового змісту і функціонального навантаження. Область відіграє важливу роль не лише як один із ключових туристичних регіонів України, але й як простір соціальної підтримки та психологічної реабілітації для населення, внутрішньо переміщених осіб і релокованого бізнесу. Значний туристично-рекреаційний потенціал регіону, природне і культурне багатство, етнографічне розмаїття, а також розвиток інфраструктури створюють сприятливі умови для подальшого зростання внутрішнього туризму. У сучасних умовах особливий актуальності набули короткотривалі подорожі з оздоровчою метою, екологічної, гірськолижної, сільський та етнотуризм. Зростає роль туризму як інструменту емоційного відновлення, що потребує підготовки фахівців, здатних працювати з вразливими категоріями населення, а також розвитку безбар'єрного середовища. Попри складнощі, внутрішній туризм залишатиметься каталізатором економіки регіону та інструментом моральної підтримки населення. Війна не зупинила внутрішній туризм у Івано-Франківській області, а лише змінила його вигляд.

Список використаних джерел:

1. Бойко З. В., Горожанкіна Н.А., Грушка В. В. Тенденції розвитку туризму в Україні в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2024. №59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-7>
2. Вичівський П.П., Маланюк Т.З, Орлова В.В, Коретчук Я. В. Сучасні тенденції розвитку культурно-пізнавального туризму в Івано-Франківській області. *Наукові перспективи*. 2023. № 5 (35) (2023). С.326–337. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-5\(35\)-326-337](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-5(35)-326-337)
3. Жирак Л.М., Мальована О.Г. Туристичний та готельно-ресторанний бізнес Івано-Франківщини в умовах війни – реалії сьогодення. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 73. С. 128–131. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure73-23>.
4. Івано-Франківщина туристична. URL: <https://iftourism.com/> (дата звернення: 10.06.2025).
5. Котенко Р. М. Готельно-ресторанна справа на Івано-Франківщині крізь призму історичного екскурсу та в проєкції перспектив розвитку. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2024. № 3 (13). С. 44–49. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.3\(13\).2024.7](https://doi.org/10.32782/2708-4949.3(13).2024.7)
6. Левицький О. І. Садиби сільського зеленого туризму як об'єкти зайнятості населення в Івано-Франківській області. *Науковий вісник Чернівецького університету. Географія*. 2013. Вип. 672–673. С. 133–136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchnu_2013_672-673_32 (дата звернення: 10.06.2025).
7. Мендела І. Я. Розвиток курортів Івано-Франківської області *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 14, ч-на 2. С. 40–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_14%282%29_10 (дата звернення: 10.06.2025).
8. Паньків Н.Є. Туристичні ресурси Івано-Франківської області – як складова історико-культурної спадщини території. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2022. № 14–15. С.709–714. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.27.05.2022.133>
9. Паньків Н. Є., Качалуба Х.Г. Тенденції розвитку активних видів туризму в Івано-Франківській області. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 2. С. 150–159. DOI: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2021-292-2>
10. Туристично-інформаційні центри Івано-Франківської області. URL: <https://www.if.gov.ua/turizm/turistichno-informacijni-centri-oblasti> (дата звернення: 10.06.2025).
11. На Франківщині туристичний збір за п'ять місяців зріс на 52%. URL : <https://frankivchany.if.ua/154157-na-frankivshhyni-turystychnyj-zbir-za-pyat-misjacziv-zris-na-52/> (дата звернення 10.06.2025).

References:

1. Boiko, Z. V., Horozhankina, N. A., & Hrushka, V. V. (2024). Tendentsii rozvytku turyzmu v Ukraini v umovakh voiennoho chasu [Trends in the development of tourism in Ukraine during wartime]. *Economy and Society*, no. (59). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-7>
2. Vychivskyi, P. P., Malaniuk, T. Z., Orlova, V. V., & Koretchuk, Ya. V. (2023). Suchasni tendentsii rozvytku kulturno-piznavalnoho turyzmu v Ivano-Frankivskii oblasti [Modern trends in the development of cultural and educational tourism in Ivano-Frankivsk region]. *Scientific Perspectives*, no. 5 (35), pp. 326–337. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-5\(35\)-326-337](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-5(35)-326-337)
3. Zhyrak, L. M., & Malovana, O. H. (2023). Turystychnyi ta hotelno-restorannyi biznes Ivano-Frankivshchyny v umovakh viiny – realii sohodennia [Tourism and hotel-restaurant business in Ivano-Frankivsk region under wartime conditions – current realities]. *Market Infrastructure*, no. (73), pp. 128–131. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct73-23>.
4. Ivano-Frankivshchyna turytychna [Touristic Ivano-Frankivsk region] Available at: <https://iftourism.com/> (accessed June 10, 2025).
5. Kotenko, R. (2024). Hotelno-restoranna sprava na Ivano-Frankivshchyni kriz pryizmu istorychnoho ekskursu ta v proektsii perspektyv rozvytku [Hotel and restaurant business in Ivano-Frankivsk region through the prism of historical review and development prospects]. *Innovations and Technologies in the Sphere of Services and Nutrition*, no. 3 (13), pp. 44–49. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.3\(13\).2024.7](https://doi.org/10.32782/2708-4949.3(13).2024.7)
6. Levytskyi, O. I. (2013). Sadyby silskoho zelenoho turyzmu yak obiekty zainiatosti naselennia v Ivano-Frankivskii oblasti [Rural green tourism estates as objects of employment in Ivano-Frankivsk region]. *Scientific Bulletin of Chernivtsi University. Geography*, no. (672–673), pp. 133–136. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchnu_2013_672-673_32 (accessed June 10, 2025).
7. Mendela, I. Ya. (2017). Rozvytok kurortiv Ivano-Frankivskoi oblasti [Development of resorts in Ivano-Frankivsk region]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, no. (14), ch. 2, pp. 40–43. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_14%282%29__10 (accessed June 10, 2025).
8. Pankiv, N. (2022). Turystychni resursy Ivano-Frankivskoi oblasti – yak skladova istoryko-kulturnoi spadshchyny terytorii [Tourist resources of Ivano-Frankivsk region as a component of the historical and cultural heritage of the territory]. *International Scientific Journal “Graal of Science”*, no. (14–15), pp. 709–714. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.27.05.2022.133>
9. Pankiv, N. Ye., & Kachaluba, Kh. H. (2021). Tendentsii rozvytku aktyvnykh vydiv turyzmu v Ivano-Frankivskii oblasti [Trends in the development of active types of tourism in Ivano-Frankivsk region]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu* [Bulletin of Khmelnytskyi National University], no. (2), pp. 150–159. DOI: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2021-292-2>
10. Turystychno-informatsiini tsentry Ivano-Frankivskoi oblasti [Tourist information centers of Ivano-Frankivsk region]. Available at: <https://www.if.gov.ua/turizm/turistichno-informacijni-centri-oblasti> (accessed June 10, 2025).
11. Na Frankivshchyni turystychnyi zbir za p'iat' misiatsiv zris na 52% [In the Ivano-Frankivsk region, the tourist tax increased by 52% over five months]. Available at: <https://frankivchany.if.ua/154157-na-frankivshchyni-turystychnyj-zbir-za-pyat-misyacziv-zris-na-52/> (accessed June 10, 2025).